

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2016. november 10.*

„Előzetes döntéshozatal — Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás — Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Európai elfogatóparancs — 2002/584/IB kerethatározat — A 8. cikk (1) bekezdésének c) pontja — Az »elfogatóparancs« fogalma — Az uniós jog egyik önálló fogalma — Büntetőeljárás lefolytatása céljából valamely rendőrség által kibocsátott és ügyész által jóváhagyott nemzeti elfogatóparancs”

A C-453/16. PPU. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) a Bírósághoz ugyanazon a napon érkezett, 2016. augusztus 16-i határozatával terjesztett elő a

Halil Ibrahim Özçelik

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, Juhász E., C. Vajda, K. Jürimäe (előadó) és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. október 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a holland kormány képviseletében M. Bulterman, H. Stergiou és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében T. Henze, M. Hellmann, J. Möller és R. Riegel, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviseletében Tátrai M., Koós G. és Fehér M. Z., meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. október 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: kerethatározat) 8. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Veszprémi Járásbíróság által Halil Ibrahim Özçelik ellen kibocsátott európai elfogatóparancs Hollandiában való végrehajtásával összefüggésben terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A kerethatározat (5), (6), (8) és (10) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(5) Az Uniónak abból a kitűzött céljából, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségévé váljon, következik a tagállamok közötti kiadatás eltörlése és annak az igazságügyi hatóságok közötti átadási rendszerrel való felváltása. Emellett az elítéltek vagy gyanúsítottak – büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő – átadásának új, egyszerűsített rendszerének bevezetése lehetővé teszi a jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. A tagállamok között mindeddig irányadó hagyományos együttműködési kapcsolatokat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszernek kell felváltania mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban.

(6) Az e kerethatározatban előírt európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyre az Európai Tanács az igazságügyi együttműködés »sarokkövéként« utalt.

[...]

(8) Az európai elfogatóparancs végrehajtásaként hozott határozatokat megfelelően ellenőrizni kell, ami azt jelenti, hogy annak a tagállamnak az igazságügyi hatósága határoz az átadásról, amelyben a keresett személyt elfogták [helyesen: hogy abban a tagállamban, amelyben a keresett személyt elfogták, igazságügyi hatóság határoz az átadásról].

[...]

(10) Az európai elfogatóparancs szabályozása a tagállamok közötti nagyfokú bizalomra épül. Végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített alapelveket, és ezt a Tanács a Szerződés 7. cikkének (1) bekezdése szerint, a 7. cikkének (2) bekezdésében rögzített következményekkel megállapítja.”

- 4 A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

[...]”

- 5 A kerethatározat 3., 4. és 4a. cikke felsorolja az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező és mérlegelhető megtagadásának okait. A kerethatározat 5. cikke a kibocsátó tagállam által egyedi esetekben nyújtandó garanciákkal foglalkozik.

- 6 A kerethatározatnak „Az illetékes igazságügyi hatóságok meghatározása” címet viselő 6. cikke értelmében:

„(1) Kibocsátó igazságügyi hatóság a kibocsátó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes.

(2) Végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs végrehajtására illetékes.

(3) A tagállamok mindegyike tájékoztatja a Tanács Főtitkárságát a joga szerinti illetékes igazságügyi hatóságról.”

- 7 A kerethatározat 8. cikke az európai elfogatóparancs tartalmára és formájára vonatkozik. E cikk (1) bekezdésének c) pontja értelmében:

„(1) Az európai elfogatóparancs, a mellékletben szereplő formanyomtatványnak megfelelően az alábbi információkat tartalmazza:

[...]

c) annak tanúsítása, hogy az 1. és 2. cikk szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat áll rendelkezésre”.

A holland jog

- 8 Az Overleveringswet (a személyek átadásáról szóló törvény) ülteti át a holland jogba a kerethatározatot. E törvény 1. cikkének szövege a következő:

„E törvény alkalmazásában:

[...]

b) európai elfogatóparancs: az Európai Unió valamely tagállama igazságügyi hatóságának azon írásbeli határozata, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam igazságügyi hatósága valamely személyt elfogjon és átadjon;

[...]

i) kibocsátó igazságügyi hatóság: az Európai Unió valamely tagállamának az európai elfogatóparancs kibocsátására a belső jog értelmében hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatósága;

[...]

9 A személyek átadásáról szóló törvény 5. cikke következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió többi tagállamának kibocsátó igazságügyi hatóságai részére való átadásra kizárólag e törvény rendelkezései vagy az annak alapján elfogadott rendelkezések tiszteletben tartásával kerülhet sor.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 2016. június 21-én a Veszprémi Járásbíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki Halil Ibrahim Özçelik török állampolgár ellen, Magyarországon elkövetett és e tagállamban büntetendő két bűncselekmény elkövetése miatt ezen utóbbi ellen indított büntetőeljárás keretében.

11 A rechtbank Amsterdamot (amszterdami bíróság, Hollandia) ezen európai elfogatóparancs végrehajtása iránti kérelemmel keresték meg. Ez a bíróság hangsúlyozza, hogy a kerethatározat mellékletében szereplő formanyomtatvány b) pontjában – amely előírja az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló elfogatóparancs vagy azonos joghatályú bírósági határozat feltüntetését – „az ajkai rendőrség által kibocsátott és az ajkai ügyészség 2016. június 14-i határozatával megerősített 19060/93/2014.bü. sz. elfogatóparancsra” hivatkoznak.

12 2016. július 8-i felvilágosításkérésében a kérdést előterjesztő bíróság Magyarországon az ügyészség szerepéről, és különösen az ügyészség végrehajtó hatalomtól való függetlenségéről, valamint a rendőrség által kibocsátott elfogatóparancs ügyészség általi jóváhagyásának hatásairól kérdezte a magyar hatóságokat.

13 2016. július 14-én a magyar hatóságok válaszoltak erre a kérésre, amely válaszokból kitűnik többek között, hogy az ügyészség független a végrehajtó hatalomtól, és hogy feladata az egész nyomozás során felügyelni arra, hogy a rendőrség a törvény rendelkezéseit megtartva járjon el, valamint gondoskodni arról, hogy a gyanúsított gyakorolhassa jogait. E hatóságok azt is pontosították, hogy e feladat ellátása során az ügyészség módosíthatja vagy hatályon kívül helyezheti a rendőrség határozatát, ha a rendőrség nyomozóhatóságként jár el, és ha az ügyészség úgy ítéli meg, hogy ez a határozat összeegyeztethetetlen a törvénnyel vagy a nyomozás céljával. Az említett hatóságok ezenfelül jelezték, hogy a rendőrség által kibocsátott nemzeti elfogatóparancsot jóváhagyó ügyész ugyanabban a büntetőeljárásban eljárhat az ügyészség képviselőjeként.

14 Ezen információkra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak afelől, hogy minősülhet-e a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „bírósági határozatnak” a valamely rendőrség által kibocsátott és később ügyészségi határozattal jóváhagyott nemzeti elfogatóparancs.

15 E körülmények között a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A [...] kerethatározat 8. cikke [(1) bekezdésének c) pontja] szerinti »bírósági határozat« olyan önálló uniós jogi fogalom-e, amelyet önállóan és egységesen kell értelmezni?

2) Igenlő válasz esetén mit jelent ez a fogalom?

- 3) A korábban a rendőrség által kibocsátott nemzeti elfogatóparancsnak az ügyészség valamely tagja által történő jóváhagyása, vagyis a jelen ügyben szóban forgó jóváhagyás ilyen »bíróági határozatnak« minősül-e?”

A sürgősségi eljárásról

- 16 A kérdést előterjesztő bíróság a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikkében előírt sürgősségi eljárásban történő elbírálását kérte.
- 17 E kérelem alátámasztására különösen arra hivatkozik, hogy H. I. Özçelik jelenleg meg van fosztva szabadságától, mivel arra vár, hogy ténylegesen átadják a magyar hatóságoknak.
- 18 Először is meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya a kerethatározat értelmezése, amely kerethatározat az EUM-Szerződés harmadik részének a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó V. címe alá tartozik. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tehát képezheti sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát.
- 19 Másodszor, a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében figyelembe kell venni azon körülményt, hogy az alapügyben érintett személy jelenleg meg van fosztva a szabadságától, és hogy további fogva tartása az alapjárási kimenetelétől függ (2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 24. pont). A H. I. Özçelikkal szemben hozott fogvatartási intézkedést ugyanis – a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott magyarázatok szerint – az érdekelttel szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásával összefüggésben rendelték el.
- 20 E körülmények között az előadó bíró javaslatára, a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság negyedik tanácsa 2016. augusztus 31-én úgy határozott, hogy helyt ad a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálják el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 21 Együttesen vizsgálendő kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „bíróági határozatnak” minősül a valamely rendőreg által korábban büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott nemzeti elfogatóparancsnak az ügyészség általi, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló jóváhagyása.
- 22 A kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja előírja, hogy az európai elfogatóparancsnak a kerethatározat „1. és 2. cikk[e] szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bíróági határozat” rendelkezésre állásával kapcsolatos információkat kell tartalmaznia. Ezen információkat fel kell tüntetni a kerethatározat mellékletében szereplő formanyomtatvány „Az elfogatóparancs alapjául szolgáló határozat” című b) pontjában, amelynek 1. alpontja előírja, hogy meg kell jelölni az „elfogatóparancsot vagy [az] azonos joghatállyal bíró bíróági határozatot”.
- 23 Emlékeztetni kell arra, hogy az európai elfogatóparancsnak a kerethatározattal létrehozott rendszere a kölcsönös elismerés elvén alapul, amely maga is a tagállamok közötti kölcsönös, aziránt fennálló bizalom elvén alapul, hogy nemzeti jogrendjeik képesek az uniós szinten és különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert alapvető jogok tekintetében egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75–77. pont).

- 24 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy mind a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvének, mind pedig a kölcsönös elismerés elvének alapvető jelentősége van az uniós jogban, mivel lehetővé teszik egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Pontosabban a kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i 2/13. sz. vélemény, EU:C:2014:2454, 191. pont).
- 25 A kerethatározat által szabályozott területen a kölcsönös elismerés elve, amely – amint az többek között a kerethatározat (6) preambulumbekzdéséből kitűnik – a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokköveként” szolgál, a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében jut érvényre, amelynek értelmében a tagállamok főszabály szerint kötelesek végrehajtani az európai elfogatóparancsot (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Ebből következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság kizárólag a kerethatározat végrehajtás megtagadásának kötelező okait taxatíve felsoroló 3. cikkében, vagy a végrehajtás megtagadásának mérlegelhető okait taxatíve felsoroló 4. és 4a. cikkében előírt esetekben tagadhatja meg az ilyen elfogatóparancs végrehajtását. Ezenkívül az európai elfogatóparancs végrehajtását kizárólag a kerethatározat 5. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt feltételekhez kötheti (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Mindemellett az „elfogatóparancs” kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő fogalma kizárólag a nemzeti elfogatóparancsra vonatkozik, amelyet az európai elfogatóparancstól különböző igazságügyi határozatként kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet, C-241/15, EU:C:2016:385, 46. és 58. pont).
- 28 A jelen ügyben az alapeljárásban szóban forgó európai elfogatóparancsot a Veszprémi Járásbíróság bocsátotta ki és az valamely magyar rendőrség által kibocsátott és az ügyészség által jóváhagyott nemzeti elfogatóparancsra hivatkozik.
- 29 E körülmények között úgy kell tekinteni, hogy az a határozat képezi az alapeljárásban szóban forgó európai elfogatóparancs alapját, amellyel az ügyészség jóváhagyta az érintett rendőrség által kibocsátott nemzeti elfogatóparancsot.
- 30 E tekintetben a magyar kormány által a Bíróságnak nyújtott információkból kitűnik, hogy az e rendőrség által kibocsátott elfogatóparancs ügyészség általi jóváhagyása olyan jogi aktus, amellyel az ügyészség ellenőrzi és helyben hagyja ezt az elfogatóparancsot. Az európai elfogatóparancsban szereplő e jóváhagyást követően az ügyészséget tekintik a nemzeti elfogatóparancs kibocsátása vonatkozásában felelős szervnek. Ebből következik, hogy a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja tekintetében nem releváns az, hogy ezt a nemzeti elfogatóparancsot valamely rendőrség bocsátotta ki, mivel annak az ügyészség általi jóváhagyása megengedi, hogy – amint azt a főtanácsnok indítványának 35. pontjában jelezte – az ügyészséget az ezen elfogatóparancs kibocsátójával egyenértékűnek lehessen tekinteni.
- 31 Ennélfogva felmerül az a kérdés, hogy az ügyészség határozata a „bírósági határozat” kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett fogalmának hatálya alá tartozik-e.
- 32 E tekintetben a Bíróság a mai napon hozott Poltorak-ítélet (C-452/16 PPU) 33–38. pontjában megállapította, hogy a kerethatározattal és különösen 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben az „igazságügyi hatóság” fogalmát akként kell érteni, hogy az a rendőrség kivételével a tagállamok büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságokat jelöli.

- 33 A kerethatározat különféle rendelkezéseinek értelmezése közötti koherencia biztosításának szükségessége miatt úgy tűnik, hogy ez az értelmezés – főszabály szerint – átültethető a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjára. Ennélfogva ezen utóbbi rendelkezést akként kell értelmezni, hogy a „bíróági határozat” fogalma a rendőrség kivételével a tagállamok büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságok határozataira vonatkozik.
- 34 Ennek megállapítására tekintettel rá kell mutatni, hogy mivel az ügyészség a valamely tagállam büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságot képez (lásd ebben az értelemben: 2016. június 29-i Kossowski-ítélet, C-486/14, EU:2016:483, 39. pont), egy ilyen hatóság határozatát a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett bírósági határozatnak kell tekinteni.
- 35 Végezetül, ez az értelmezés a kerethatározat célkitűzései tekintetében is irányadó. Annak célja így módon az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadásának új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagyfokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 E tekintetben a magyar kormány által a Bíróságnak nyújtott információkból kitűnik, hogy a nemzeti elfogatóparancs ügyészség általi jóváhagyása szolgáltatja a végrehajtó igazságügyi hatóság számára azt a biztosítékot, hogy az európai elfogatóparancs bírósági felülvizsgálat tárgyát képező határozaton alapul. Egy ilyen jóváhagyás ennélfogva igazolja a jelen ítélet előző pontjában említett, a tagállamok közötti nagyfokú bizalmat.
- 37 Ebből következik, hogy valamely ügyészségnek az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló határozata a „bíróági határozat” kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett fogalmába tartozik.
- 38 Következésképpen, tekintettel a fenti megfontolások összességére, az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „bíróági határozatnak” minősül a valamely rendőreg által korábban büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott nemzeti elfogatóparancsnak az ügyészség általi, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló jóváhagyása.

A költségekről

- 39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „bíróági határozatnak” minősül a valamely rendőreg által korábban büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott nemzeti elfogatóparancsnak az ügyészség általi, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló jóváhagyása.

Aláírások